

Severočeské muzeum v Liberci vystavuje vzácný renesanční církevní oděv

01. 07. 2022 10:29

Poutavým souborem sbírky textilu Severočeského muzea je mimo jiné kolekce takzvaných parament, tedy kněžského oblečení, které se používá při římskokatolické liturgii neboli bohoslužbě.

Zahrnuje pluvíály, dalmatiky a kasule včetně doplňků, jimiž jsou manipuly, štolky, vlny a bursy a ojediněle i takové drahocennosti, jakými jsou biskupská mitra, pontifikální střevíce a rukavice.

„V naší sbírce textilu v Severočeském muzeu je řada oděvů, které si laik neumí zařadit nebo o nich ví jen velmi málo. Do této kategorie patří zcela jistě i kněžské oděvy. Právě výstava pomůže zájemcům se zorientovat,“ říká Květa Vinklátová, náměstkyně pro kulturu, památkovou péči a cestovní ruch Libereckého kraje.

Jedním z nejvzácnějších kusů tohoto souboru je dalmatika pocházející z Itálie z kolekce Simonetti z druhé poloviny 15. století. Dalmatika prezentuje typ liturgického roucha, které při bohoslužbách obléká jáhen v římskokatolické, řeckokatolické a pravoslavné církvi a vyvinula se z římského měšťanského oblečení. Její střih ve tvaru písmene T připomíná tuniku, jež se obléká otvorem přes hlavu a případně se v bocích stahuje tkanicemi.

„Dalmatika z kolekce Simonetti je aktuálně umístěna v expozici nazvané Krása a užitek a návštěvníci mohou obdivovat vynikající polohedvábný figurální vzor, nazývaný florentská borta,“ popsala předmět kurátorka Adéla Pomothy. Tkaná scénérie ve středu dalmatiky zobrazuje skaliska,

cypřiše a kostel, v popředí pak klečí svatý František se stigmaty a s rukama pozdvihnutými k nebi hledí směrem k andělovi. „*Napravo leží bratr Františkán, který si pravicí zaclání oči upřené vzhůru k andělovi,*“ doplnila kurátorka.

Dalmatika je unikátním příkladem zacházení s vzácnými textiliemi poskládanými z drahých sametů a bort, které byly mnichy v kláštorech opakovaně záplatovány a opravovány. Poškozené liturgické oděvy se také běžně doplňovaly novějšími materiály a tento trend trval až do počátku 20. století.

„*Na přední straně dalmatiky je našitá malá záplata v podpaží, její zbytek je zachován také na rukávu pod tkaninou s figurálním vzorem. To je jeden z mnoha příkladů úprav dalmatiky. Zachovaly se také četné hrubě šité opravy, procházející skrze samet i podšívku,*“ upřesnila Vendulka Otavská, akademická malířka, která v roce 2020 dalmatiku restaurovala v rámci projektu Záchrana pokladů ze sbírek Severočeského muzea v Liberci za finanční podpory Krajského úřadu Libereckého kraje.